

DENKSPORT SCHAKEN

De tijd tikt door

DOOR HENK VAN GOOL

December is de tijd van de kersttoernooien. Ze vormen de afsluiting van het jaar. Het nieuwe jaar belooft echter ook weer veel mooie wedstrijden. De Limburgse schaker richt zijn blik dan ook graag op 2017.

De laatste olieballen zijn verorberd, de kerstboom gaat bijna de deur uit. Een nieuwe periode breekt aan. Hoewel het schaakseizoen van september tot pakweg juni loopt, betekent een nieuw jaar ook voor het schakersgilde een verse start. Alle smadelijke nederlagen en euforische zeges van 2016 zijn al weer vervaagd. Of men denkt er met een relativiserend gemoed aan terug als onbeduidende splinters in het grote wiel van gebeurtenissen, die de we-

reld het afgelopen jaar in hun greep hielden. Hooguit de meest recente schaakontmoetingen staan nog scherp voor de geest. Vlak voor oud en nieuw werden in Noord-Limburg twee toernooitjes georganiseerd. Kersttoernooien zou men ze kunnen noemen, hoewel ze weinig met kerst zélf te maken hebben, maar meer met de tijd.

Zo vond op 22 december op de clubavond bij SV Venlo het traditionele gongschaaktoernooi plaats. De stilte van de naderende kerstnacht wordt tijdens dit toernooi ruw verstoord door een snerpande 'gong', die de schakers om de tien seconden dwingt een zet te produceren. Voor de deelnemers een zenuwslappende, maar ook wel vermakelijke, bezigheid.

Symbolisch zou men de gong als een signaal kunnen beschouwen dat het oude jaar spoedig ten einde loopt, dat de tijd er nu snel van tussengaat.

De zetten, die men in rap tempo op het ritme van het apparaat uitvoert, symboliseren dan de zaken, die men nog vlug afhandelt voordat het nieuwe jaar een aanvang neemt. De deelnemer met de sterkste zenuwen bleek de secretaris van de Venlose schaakvereniging te zijn: Bas van der Grinten werd winnaar van het gongtoernooi. Enkele dagen later vond in De Glazenap in Tegelen het zogenoemde A74 toernooi plaats. A74 duidt op het nabijgelegen stukje snelweg tussen Venlo en Tegelen, dat de A73 verbindt met Duitsland. Het A74 toernooi is een gezelligheidsvenement voor 40 plussers.

Bas van der Grinten (links) won het gongtoernooi, rechts wedstrijdler Geert Hovens. FOTO PETER SMITH

De klok tikt voort in het nieuwe schaakjaar. FOTO ZAZZLE.COM

Hier wordt dus een andere verbinding met de tijd gelegd: leeftijd. „Hé, is hier geen sprake van leeftijdsdiscriminatie?” hoor ik u roepen. Ach, elke sport en elke vereniging kent zijn leeftijdsgroepen met hun wensen en behoeften. De Tegelse SV geeft in Limburg de toon aan als het om de jeugd gaat. U kunt zich voorstellen dat de oudere garde ook wel eens een keer onderling een toernooi wil afwerken, zonder telkens door een snotneus te kijk te worden gezet. De deelnemers kwamen uit alle windrichtingen. Zo werden maar liefst elf groepen gevuld. Er waren tenslotte vijftien win-

naars, omdat in een viertal groepen een paar spelers gelijk eindigden. Niemand ging met lege handen huiswaarts. Een sponsor verraste de deelnemers met een vleespakket. Zo vonden de laatste, vreedzame, schermutselingen op het schaakbord plaats voordat het nieuwe jaar van start ging. 2017 biedt voor de Limburgse schaker weer volop gelegenheid om van zijn sport te genieten. Te beginnen op 6 januari met de Limburgse Jeugdkampioenschappen in Tegelen en op 8 januari, met het Nieuwjaarstoernooi bij 't Pionneke in Roermond. De schaakklok tikt door.

DENKSPORT SCHAKEN

Kampioenschap jeugd op de tocht?

DOOR HENK VAN GOOL

De Tegelse SV organiseerde afgelopen weekeinde voor de vijfde keer op rij de Limburgse jeugdkampioenschappen. Daaruit kwamen de rechthebbenden op deelname aan het NK voort. De KNSB heeft echter plannen voor een andere opzet.

Het wordt rustig op zaterdagmiddag in de Glazenap. De oudste leeftijdscategorieën zijn net huiswaarts om zich voor te bereiden op de beslissende fase op zondag. De jongste categorieën komen pas zondag voor het eerst in actie. Blijft de middengroep over, die nog twee ronden moeten afwerken. Verbeteren wordt om elke millimeter schaakbord gevochten. Die rivaliteit is ech-

ter alleen in de speelzaal waar te nemen. Tussen de ronden verzamelen de jeugdige schakers zich druk babbelend in de bar-annex analyse-ruimte waar, naast het schaakbord, ook de iPad de aandacht absorbeert. Dan blijkt dat de deelnemers één grote vriendengroep vormen, die geniet van een weekeinde toernooispiel in Tegelen. Het ziet er overigens naar uit dat het voor de jeugdcategorieën A en B en de meisjescategorieën A, B en C de laatste keer is, dat ze zich via het Limburgs kampioenschap voor het NK kunnen plaatsen. Op 10 december jongstleden heeft de Bondsraad van de KNSB namelijk een voorstel voor een nieuwe opzet van de kwalificaties voor het NK goedgekeurd. In een periode van zeven maanden gaat men vier kwalificatietoernooien houden, geografisch verspreid

De jeugdkampioenen van Limburg. FOTO PIET HOEBEN

over Nederland. De schakertjes kunnen naar keuze aan één of meerdere hiervan deelnemen. Het idee hierachter is om iedere jeugdschaker de kans te geven aan minstens één kwalificatietoernooi mee te kunnen doen. Niemand hoeft meer af te haken omdat hij ziek was, of aan een groot (buitenlands) toernooi deelnam. Op deze wijze hoopt de KNSB dat het aantal deelnemers weer aantrekt. Hoewel dit meer flexibiliteit voor de deelnemers en meer diversiteit aan schakers biedt lijken er, met name voor de kleinere bonden, nadelen aan te kleven. Ouders zullen er tegenop zien om met

hun kind het hele land af te moeten reizen, terwijl het regionaal kampioenschap nu nog bijkans op steenworp afstand plaats heeft. Bovendien kunnen goede schakers uit een grote, sterke regio besluiten aan meerdere kwalificatiewedstrijden deel te nemen, om de kans te vergroten dat ze zich plaatsen voor het NK. Daarmee minimaliseren ze de kansen van kinderen uit de zwakkere regio's. Misschien is dat ook wel de opzet: het kaf van het koren te scheiden om een zo sterk mogelijke NK bezetting te kunnen presenteren. De organisatie van het Limburgs jeugdkampioenschap is niet

blij met de plannen. Ze vreest met het verlies van de A/B jeugd en de meisjes A, B en C een sterke devaluatie van hun toernooi. Het afgelopen weekeinde genoten de deelnemers in elk geval nog van een regionaal kampioenschap. Het leverde een opmerkelijke reeks winnaars op: die waren namelijk allemaal lid van de organiserende vereniging! De kampioenen: A: Miki Nieczyrowski. B: Dimitri ten Have. C: Laurens Ekker. D: Alexandra Stevanovic (meisjes kampioen). D: Jason Knapen. D: Melissa Bovenkamp (meisjes kampioen). E: Joshua Ekker. F: Sven Mewiss.

DENKSPORT SCHAKEN

Een geslaagde Nieuwjaarsborrel

DOOR HENK VAN GOOL

Schaakclub 't Pionneke uit Roermond presenteert na elke jaarwisseling, als aftrap van het nieuwe kalenderjaar, een rapidschaaktoernooi in de Jo Gerrishal. De jongste editie werd een vreugdevol weerzien tussen oude bekenden.

Langzaam stroomt de kantine van de Jo Gerrishal vol. Van heinde en verre melden de schakers zich weer voor de onofficiële nieuwjaarsborrel, die Nieuwjaarstoernooi heet. Gastheer is schaaclub 't Pionneke, die even traditiegetrouw flink uitpakt met een lunch en een goedgevulde prijzenpot. Werd het toernooi vorig jaar nog in

één zaal afgewerkt, ditmaal moet de organisatie de groep over twee ruimtes verdelen. De sfeer is er niet minder om. De schakers kletsen wat bij met oude kennissen terwijl ze hun favoriete hobby beoefenen. Dit gebeurt niet alleen tussen de ronden. De deelnemers van groep 1 zijn op een gegeven moment zo geanimeerd met elkaar in gesprek, dat men niet door heeft dat de ronde in de andere groepen allang gestart is. Totdat één van hen eens om zich heen kijkt. Daarop worden, haastig, ook in deze groep de schaakklokken in werking gezet. Een reprimande van de wedstrijdleider blijft uit, omdat de goede man net even de zaal uit is.

Tijdens de pauze wordt voor de deelnemers soep met broodjes geserveerd. De inwendige schaker

heeft energie nodig om een topprestatie te kunnen leveren. De maaltijd wordt dan ook dankbaar genuttigd. Natuurlijk biedt zo'n rapidtoernooi af en toe opmerkelijke momenten. Stukken vliegen in de tijdnoodfase van het bord, waarna de deelnemers moeten puzzelen om de positie van de schaakstukken weer te herstellen. Hier en daar worden onreglementaire zetten uitgevoerd en moet de wedstrijdleider streng optreden. Die komt sowieso ogen te kort om alle gebeurtenissen waar te nemen. Ook op speltechnisch vlak gebeuren opvallende dingen. Zo krijgt de latere winnaar van het toernooi, Jozef Simenon, twee keer een zeer vergelijkbare situatie op

het bord **zie diagram 1**. *Simenon, met wit spelend, kan heel snel winnen. Zijn clubgenoot, die staat toe te kijken, heeft het gezien en wil hem de beslissende zet wel toeschreeuwen! Maar ja, voorzeggings mag niet. Ziet u het? Simenon vindt hem niet, maar wint toch nog eenvoudig met zijn vrije c-pion.*

Een paar ronden later kijkt Simenon, weer met wit, tegen deze stelling aan **zie diagram 2**. Alleen: nu is het zijn tegenstander Ynze Mengerink die de teugels van de zegekar in handen heeft. *Ziet U de winnende zet voor de zwartspeler? Mengerink vindt de combinatie en brengt Simenon één van zijn zeldzame nederlagen toe. De oplossingen van beide diagrammen*

Diagram 1

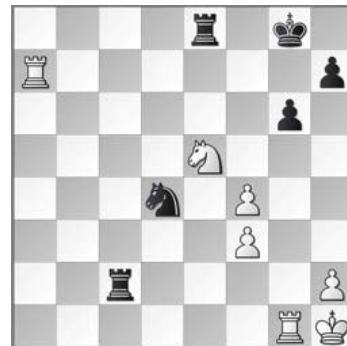

Diagram 2

Jozef Simenon (links) krijgt zijn prijs. FOTO HENK VAN GOOL

vindt U aan het slot van dit artikel. Met 45 deelnemers, verdeeld over zes groepen, wordt de recordbezetting van afgelopen jaar niet gehaald. De sfeer is echter ronduit fantastisch, zodat de organisatie tevreden mag terugkijken op een geslaagd Nieuwjaarstoernooi.

De groepswinnaars op een rij: 1.Jozef Simenon (DJC) 2.Siem van Dael (Tegelse SV) 3.Peter van Dinteren (DJC) 4.Ton Montforts (DJC) 5.Rob Haarsma (Postertoren) 6.A.Habibi ('t Pionneke).

Diagram 1: 1.Pf6! en 2.Th7 mat is niet te verhinderen.

Diagram 2: 1...Txe5! 2.fxe5, Pxf3 en het gaat mat op h2, of mat op g1 na 3.Tg2, Tc1+.

DENKSPORT SCHAKEN

Sfeer proeven in Wijk aan Zee

DOOR HENK VAN GOOL

Het 79e Tata Steel Chess Tournament is in volle gang. Naast de wereldtoppers spelen ook de amateurs hun toernooi. Traditiegetrouw vertrekt een armada aan Limburgers westwaarts om hieraan deel te nemen.

Het is te koud en guur weer om van een strandvakantie te genieten. Toch wordt Wijk aan Zee vanaf half januari overspoeld met gasten. Schakers uit binnen- en buitenland bezorgen hotel- en horecapersoneel twee weken lang overuren. Maar ook broodnodige inkomsten. Zelfs met duizenden denksporters over

de vloer, heeft de horeca het er moeilijk. Zo blijkt dit jaar een bij schakers populair visrestaurant te zijn opgedoekt. In andere gelegenheden is er geen geld voor een opknapbeurt. De meute schakers maakt er niet om. Zij consumeren waar dat mogelijk is. Als de restaurants te druk zijn, pakt men wel een broodje met erwtensoepp in de speelzaal, of kookt men in het vakantiehuusje een maaltijd uit de plaatselijke super. Als men zich maar kan onderdompelen in het schaakcircus. Tata Steel Chess is, als een van de grootste toernooien ter wereld, de *place to be* voor de schaker. Dus schrijven zich elk jaar ook weer tientallen Limburgers in. Meest populair zijn de vierkampen. De vierkampers zijn de sfeerproevers van het toernooi. Hen gaat het

er in eerste instantie om een paar dagen te genieten van het massale gebeuren. Partijen spelen, samen analyseren, bijpraten met kennissen, eten, drinken, staren naar de grootmeesters, handtekeningen scoren en meedoen aan nevenactiviteiten. De serieuzere schaker neemt deel aan de tienkampen en is wat meer gefocust op resultaat. De vierkampen zijn inmiddels achter de rug. Ze leverden een aantal opvallende partijen op die ik in drie Tata Steel categorieën rangschik. **Tata spectacular:** **Zie diagram 1** Een van de Limburgse deelnemers speelde met zwart een spectaculaire partij. Hij offerde al vroeg in de opening een pion en liet vervolgens een loper vele zetten lang aangeval-

Diagram 1

Diagram 2

Diagram 3

len staan, totdat de witspeler eindelijk kans zag hem eraf te slaan. In het diagram kan Lf5 al vier zetten lang niet geslagen worden wegens ...Dxe3+. Zwart pakt een paar pionnen mee: **14...Txh2 15. Txh2, Lxg3+ 16. Ke2, Lxh2 17. Th1, Dd6 18. Pfl, Lf4 19. exf5** eindelijk stukwinst voor wit, maar onze provinciegenoot genereerde voldoende tegenspel om de partij in evenwicht te houden. Het werd remise. **Tata curiosa:** Bij een andere speler vormde een onreglementaire zet de prelude tot de overwinning: **Zie diagram 2** De witspeler wilde kennelijk zo graag Dd8+ met torenwinst dreigen, dat hij vergat dat er twee zetten voor nodig zijn om die dreiging op het bord te bren-

gen. **34.Dd1-g5??!** De lange notatie, om duidelijk te maken dat deze zet echt niet kan! Het is frappant dat *beide* spelers niks in de gaten hadden. De partij werd zonder protest voortgezet en 17 zetten later door wit gewonnen. In een volgend artikel ga ik hier nader op in.

Tata esthetica: Een zuiverdere zege laat de volgende partij zien: **zie diagram 3** Zwart bood een kwaliteit aan met **27...Td4!** en profiteerde fraai van de penning van het witte paard op f3. **28. Tf2, Tfd8 29. Pexd4, cxd4 30. De2, Pxf4** met tempo rolde de zwarte aanval door **31. Df1, Ph3 32. Tdd2, Te8 33. Dg2, Pxf2+ 34. Txf2, Txe5** en enkele zetten later gaf wit op.